

10.8.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

HEL 2021-008341 T 03 00 00

Lausunnosta yleisesti

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveystoimialalta lausuntoa 13.8.2021 mennessä sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Lausuntoa on pyydetty myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta. Lausunto on ohjeistettu jäsentämään selonteon otsikkorakenteen mukaisesti. Kaupunginkanslia kokoaa toimialojen lausunnoista yhtenäisen vastauksen.

Sosiaali- ja terveystoimiala antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta:

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) ”Sosiaali- ja terveystoimialan mukaan hyvinvointialueen alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä on tarkoituksenmukainen hyvinvointialueen monialaisen yhteistyön varmistamiseksi. Helsingin osalta kunnan ja hyvinvointialueen alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä vastaa tämänhetkistä opiskeluhuollon ohjausryhmää, joka tarkastelee moniammatillisesti Helsingin palveluja. Pääkaupunkiseudulla oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yli kuntarajojen ja oppilaitoksissa on mahdollista olla oppilaita ja opiskelijoita myös hyvinvointialueen ulkopuolelta. Sosiaali- ja terveystoimialalla nähdään tärkeänä hyvinvointialueen sisäinen sekä tarpeen mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden välinen yhteistyö oppilaiden ja opiskelijoiden oikeudenmukaisen ja yhdenvertaisen palvelun varmistamiseksi. Hyvänä pidetään myös sitä, että yhteistyöryhmässä on edustettuina yksityisiä opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä.

1b) Sosiaali- ja terveystoimiala katsoo, että vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta olisi hyvinvointialueella tai vaihtoehtoisesti siitä sovittaisiin alueellisesti. Helsingissä on useita yksityisiä oppilaitoksia sekä valtion kouluja, minkä vuoksi on tärkeää, että koulutuksen järjestäjien kanssa tehdään yhteistyötä.

10.8.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

2) Sosiaali- ja terveystoimialan mukaan kunnan tai useamman kunnan tulisi yhdessä laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi kunnan opiskelu- huoltosuunnitelma, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman osana opiskeluhuoltosuunnitelma liittyy kunnan ja hyvinvointialueen strategioihin ja taloussuunnitelmiin, joissa otetaan huomioon lasten ja nuorten palveluiden tarve.

3) Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman liittäminen lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan nähdään sosiaali- ja terveystoimialalla hyvänä asiana. Oppilaiden ja opiskelijoiden erityistarpeiden huomioimista, yhdenvertaisuutta sekä tasavertaisen palvelun saamista pidetään tärkeänä. Niitä tukevat kuntakohtaisten toimivien käytäntöjen jakaminen ja niiden mahdollinen laajentaminen hyvinvointialueen kuntien kesken. Sosiaali- ja terveystoimiala kannattaa esityksessä kuvattua opiskeluhuoltosuunnitelman laadintaa siten, että siinä huomioidaan alueellisen opiskelusuunnitelman laatimiseksi tarvittavat tiedot sekä kuntakohtaiset ja oppilaitosten erityistarpeet. Tätä kautta opiskelijahuoltopalvelut kohdentuvat oppilaiden ja opiskelijoiden palvelutarpeiden mukaisesti ja lasten ja nuorten hyvinvointia voidaan parantaa sekä vahvistaa alue- ja kuntakohtaisen tiedon avulla. Päällekkäisen työn väheneminen nähdään hyvänä asiana, kun Helsinki ja hyvinvointialue vastaavat alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta ja hyvinvointialueella valmistellaan suunnitelmaa yhteistyöryhmässä.

4) Erialaisten opetuksen ja koulutusten järjestäjien huomioidessa sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä, että hoidon jatkuvuus ja tiedon siirtyminen turvataan myös yksityisten oppilaitosten osalta. Resursseja voidaan tarvita lisää, jos henkilöstöä ei siirry kattavasti yksityisistä oppilaitoksista hyvinvointialueen henkilöstöksi.

5) Sosiaali- ja terveystoimiala näkee, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.

Opiskeluhuollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuojat

6) Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kirjatessa yksilötapaamiset terveyden- ja sosiaalihuollon tietojärjestelmiin mahdollistetaan hoidon jatkuvuus, tiedon siirtyminen sekä lasten ja nuorten avunsaannin oikea-aikaisuus sekä viiveettömyys. Sosiaali- ja terveystoimiala kannattaa esitystä, jonka mukaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain kirjaamista, rekisterinpitoa sekä tietojen salassapitoa esitetään muutettaviksi niin, että

10.8.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

sääntely huomioisi paremmin EU:n yleisestä tietosuojasetuksesta johtuvat vaatimukset.

7) Tietosuojasääntely parantaa lasten ja nuorten yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa. Sosiaali- ja terveystoimialan mukaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon kirjaamiskäytäntöjen ja tietojen luovuttamiseen liittyvien sääntöjen täsmentäminen on kannatettavaa.

8) Opiskeluhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle, tulee myös opiskelu- huollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta- palveluihin liittymisen määräajoista säädetään laissa sosiaali- ja ter- veydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että Helsinki on yksi kunta hyvinvointialueella ja kunnan käytössä on yksi tietojärjestelmä Apotti, minkä vuoksi ei ole tarpeen pohtia eri tietojärjestelmien yhteensovitta- mista tai valintaa.

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää esitystä hyvänä ja näkee, että hoitoon ja palveluihin pääsy viiveettömästi ja tasavertaisesti tulee turvata lapsille ja nuorille. Huolena sosiaali- ja terveystoimialalla on hoitoon pääsyn viivästyminen tilanteissa, joissa lapsi tai nuori ei koe tarvetta opiskelu- huollon yhteydenottoon eikä anna oppilaitoksen työntekijälle suostumustaan yhteydenottoon. Näin voi olla esimerkiksi mielenterveysongelmien kohdalla. Lisäksi nähdään tärkeänä, että oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa työskentelevät ammattilaiset saavat koulutusta siihen, miten yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluihin toteutetaan yhteisymmärryksessä lapsen tai nuoren kanssa.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä

10.8.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä.

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena. Opetushallituksen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen roolien ja vastuiden selkiyttämistä pidetään sosiaali- ja terveystoimialalla kannatettavana esityksenä, jotta pääasiallinen ohjausvastuu tulee sille hallinnonalalle, joka on kyseisestä toiminnasta päävastuussa.

11) Sosiaali- ja terveystoimialan huomiot esitysluonnoksesta:

Opiskeluhoitopalvelujen lähipalveluperiaate nähdään hyvänä, jotta opiskelijahuoltopalvelujen saavutettavuus turvataan ja yhteistyö varmistetaan oppilasyhteisön ja muiden toimijoiden kanssa. Helsingissä muiden kuntien ohella tuotetaan kouluterveydenhuollon ostopalvelua, kuten lääkäripalveluita muun muassa palvelusetelillä, jotta asiakkaille voidaan turvata palvelujen saanti. Sosiaali- ja terveystoimialalla nähdään riskinä palvelutarjonnan oleellinen heikkeneminen, jos kaikki kouluterveydenhuollon palvelut on toteutettava lähipalveluperiaatteen mukaisesti. Tärkeänä nähdään mahdollisuus tuottaa omaa palvelua tai hankkia ostopalveluja kouluympäristön ulkopuolelta niissä tilanteissa, joissa hoitoa tai palvelua ei ole mahdollista tarjota lähipalveluperiaatteen mukaisesti.

Esitysluonnoksessa on huomioitu tiedonsiirron paraneminen. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä tiedottamista, jotta oppilaiden ja opiskelijoiden saatavilla on riittävästi tietoa palveluista ja niiden sisällöistä. Palvelujen tasapuolinen saatavuus, saavutettavuus sekä asiakaslähtöisyys tulee turvata.”

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303

viivi.vaananen(a)hel.fi

Seija Laaksonen, ylihoitaja, puhelin: 310 46014

seija.laaksonen(a)hel.fi

Anna Nikula, johtava ylilääkäri, puhelin: 310 27043

anna.nikula(a)hel.fi

Anne Röppänen, osastonhoitaja, puhelin: 310 69212

anne.roppanen(a)hel.fi

Jaana Söder, osastonhoitaja, puhelin: 310 70202

jaana.soder(a)hel.fi

Ulrika Winqvist, ylilääkäri, puhelin: 310 61426

ulrika.winqvist(a)hel.fi

10.8.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Juha Jolkkonen
sosiaali- ja terveystoimialan
toimialajohtaja

Liitteet

- 1 [Lausuntopyyntö 14.7.2021](#)
- 2 [Lausuntopyyntö 14.7.2021, liite, HE-luonnos](#)